

56. AANHANG, PARTIJ, FACTIE.

Aanhang zijn de gezamenlijke personen, die iemands persoon, zijn belangen of zijn beginselen, inzichten of meningen toegedaan zijn.

Partij heeft dezelfde betekenis, maar wordt bovendien gezegd van een groep personen die voor hetzelfde doel zich verenigd hebben en een georganiseerd geheel vormen.

Factie is een partij met staatkundige bedoelingen en duidt vooral op een roerige politieke groep.

Hij verwierf zich een grote aanhang. De aanleggers van het oproer werden met hun gehele aanhang gevangen genomen.

De partij van het behoud. Zo was er reeds een zekere aanhang en partij der Hernhutters in Holland, toen Z. te Amsterdam kwam.

Men denkt hier algemeen, dat zij daar ingang, zelfs bij een groot deel der heersende factie, vinden zal. Een geest van politiek scepticisme, die de woelingen van allerlei factiën voor de vruchtbare strijd van grote staatkundige partijen in de plaats stelt.

57. AANHANGEN, VOLGEN, VOORSTAAN.

Aanhangen is door hoogachting of eensgezindheid aan iemand gehecht zijn of zijn belangen, zijn beginselen toegedaan zijn.

Volgen duidt minder op de gehechtheid, dan wel op het aan-nemen en handelen naar iemands leer en beginselen.

Voorstaan duidt op het verdedigen van die persoon, het bevorderen van zijn belangen of het verbreiden van zijn leerstellingen.

Hij hing die grote staatsman uit volle overtuiging aan. Al het volk hing hem aan.

Hij volgde de verkondigers van de nieuwe leer.

Iemands belangen voorstaan.

58. AANHANGER, AANHANGELING, VOLGELING.

De **aanhanger** is gehecht aan een persoon of zaak en tracht aan die persoon of aan diens leerstellingen invloed te verschaffen; hij doet dit gewoonlijk in vereniging met anderen, die hetzelfde be-doelen.

Aanhangeling heeft dezelfde betekenis, maar drukt de bijge-dachte uit van gehele overgave aan de persoon of de zaak, die men aanhangt. De **aanhanger** treedt meer zelfstandig op.

Volgeling geeft minder de gehechtheid aan de persoon te ken-nen, maar hij verenigt zich met de denkbeelden en handelt volgens de leerstellingen.

Hij behoort niet tot de aanhangers van de nieuwe leer. Hoewel hij zijn openlijke aanhanger is, geeft hij hem niet in allen dele gelijk.

Hij doet met zijn aanhangelingen wat hij wil. Zijn aanhangelingen wist hij aan elkander als broeders te verbinden.

Niet al zijn volgelingen bleven zijn leer even getrouw.

59. AANHANGSEL, BIJVOEGSEL, BIJLAGE.

Aanhangsel, wat aan iets wordt gehecht, vooral aan een boek of geschrift, met de inhoud daarvan nauw samenhangt en bestemd is om daarmee een geheel uit te maken.

Bijvoegsel drukt een minder nauwe samenhang met het hoofd-werk uit; het wordt er gewoon aan toegevoegd, tot uitbreiding of nadere verklaring.

Bijlage duidt een minder nauw verband dan aanhangsel aan; vooral gebruikt in toepassing op bescheiden, gevoegd bij enig ge-schrift, om de juistheid of de waarheid van het daarin vervatte te staven.

Achter dit werk vindt men een aanhangsel, waarin enkele hoofdpunten nader worden toegelicht.

Dit deel bevat verscheidene bijvoegsels op het derde en de tien volgende hoofdstukken. Het bijvoegsel van het Staatsblad.

Een brief met twee bijlagen. Achter de tekst (van het boek) vindt men een aantal bijlagen.

60. AANHECHTEN, AANBINDEN, AANKNOPEN.

Het aan elkaar vastmaken van twee zaken.

Aanhechten duidt op een nauwe verbinding door een of ander middel teweeggebracht.

Aanbinden is door een band verenigen, met een touw, riem, enz. vastmaken.

Aanknopen is de banden van het ene met die van het andere door een knoop verenigen.

Dit boordsel gaat los, laat het door de kleermaker weder aanhechten. Nieuwe landstroken aan zijn gebied aanhechten.

De leibomen waren door de wind losgerukt en moesten weder aan het latwerk aangebonden worden.

Dat touwtje moet weder aangeknoopt worden. Iets vaster aanknopen.

61. AANHOREN, TOEHOREN, LUISTEREN, TOELUISTEREN.

De vier werkwoorden geven een meer of minder aandachtig horen te kennen.

Luisteren betekent aandachtig horen en veronderstelt de be-geerte om te verstaan.

Bij **aanhoren** kan deze begeerte geheel ontbreken.

Luisteren en **aanhoren** hebben steeds betrekking op de inhoud van woorden of de samenhang van opeenvolgende tonen, terwijl **toehoren** en **toeluisteren** alleen de geuite klanken kunnen betreffen.

Toehoren en **toeluisteren** drukken uit, dat men moeite doet om te horen; **toehoren** is dus sterker dan **aanhoren**, **toeluisteren** sterker dan **luisteren**.

Hoe kunt gij zulke taal aanhoren! Het is niet om aan te horen.

De geheele vergadering luisterde met gespannen aandacht naar de spreker. Hij wilde naar die gemene taal niet luisteren.

Men moest goed toehoren om de spreker te kunnen verstaan.

Als men scherp toeluistert, bemerkt men dat hij een vreemdeling is.

62. AANHOUDEN, VOLHARDEN, VOLHOUDEN.

Een werking of toestand doen voortduren.

Aanhouden drukt enkel een bestendigheid van de werking uit, dus iets dat voortduurt zonder tussenpozen of zonder ver-mindering van kracht.

Volharden, dat alleen gezegd wordt van personen, duidt aan, dat de werking niet gestaakt wordt, ondanks de moeilijkheden en de bezwaren die zich voordoen.

Volhouden drukt uit, dat men de handeling voortzet tot zij

Synoniemen

VOORBERICHT

Synoniemen zijn niet alleen gelijkbetekenende woorden, die elkaar volkomen dekken en dan ook in alle omstandigheden onverschillig kunnen gebruikt worden, maar vooral zinverwante woorden, d. w. z. woorden die veel overeenkomst hebben in de betekenis, die ook wel een hoofdbegrip met elkander gemeen hebben, maar die zich toch door een grotere of kleinere wijziging der betekenis onderscheiden, zodat men niet het ene woord voor het andere kan gebruiken.

Slechts zelden drukken twee woorden volkomen dezelfde gedachte uit en men zal dus begrijpen, dat de kennis van de synoniemen een belangrijk onderdeel vormt van de taalstudie, met het oog op het juist en van pas gebruiken van de woorden.

Nochtans zijn in onze taal slechts weinig werken hierover verschenen. De belangrijkste uitgaven op dit gebied waren het thans verouderde « Woordenboek der Nederlandsche Synoniemen » door Weiland en Landré ('s Gravenhage, 1821) en het « Handwoordenboek van Nederlandsche synoniemen » door J. Hendriks (Tiel, 1883), dat beknopt maar duidelijk een groot aantal synoniemen behandelt.

Bij de samenstelling van dit werk hebben wij dit laatste dan ook vaak geraadpleegd, evenals het groot Nederlands Woordenboek door de Vries en te Winkel, dat de juiste betekenis der woorden in al hun schakeringen weergeeft.

Wij zijn er ons wel van bewust, dat een werk als dit onvolledig en onvolmaakt is, maar hopen toch eenmaal de volledigheid te benaderen. Daarom doen wij een beroep op de gebruikers van dit werk, om ons hun opmerkingen te willen medelen, opdat in een latere druk eventuele aanvullingen en verbeteringen kunnen opgenomen worden.

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS

